

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXV (29)

Stev. (No.) 9

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

4. marca 1976

Edinost, ki je ni

Zadnje čase je politično delovanje v Argentini in sploh celotno argentinsko življenje v znamenju krize, ki pretresa vladajoče peronistično gibanje. Ta kriza se kaže najjasneje v notranjem boju, ki pretresa vladno stranko. Prav zato so te dni razni krogi vrgli v javnost geslo edinosti: edinost za vsako ceno.

Na prvih straneh časopisov, v pozivih in nagovorih raznih političnih osebnosti peronizma, v vladnih nagovorih, povsod se uporablja beseda „edinost“, ki je sedaj prišla v modo, ki pa prazno zveni, kajti vladno gibanje je danes bolj daleč od edinosti kot kdajkoli prej.

Kdor pozna zgodovino množičnega gibanja, nastalega pred dobrimi tridesetimi leti, in ki je tako odločilno vplivalo na argentinsko življenje od svojega početka pa do danes, ta dobro ve, da peronizem ni stranka z določenim političnim ustrojem, ampak gibanje, ki je bilo vedno odvisno od besede svojega vodje. Perón je bil tista merodajna ustanova, ki je neomajno odločal o usodi, smeri, strategiji in o osebah v peronizmu. Gibanje samo je že od svojega početka trpelo na „caudillizmu“ hudi bolezní latinskih narodov v Ameriki.

Že za časa Peronovega življenja so se v gibanju samem pojavljali upori, ki niso hoteli poslušati „do skrajnosti“ ukazov vodje. Slabi dve leti po njegovi smrti pa je ta neposlušnost, to pot do osebe njegove vdove, njegove naslednice v vodstvu države in peronističnega gibanja, prišla v tako skrajnost, da se povsem upravičeno govori o razsulu. Tega ni težko razumeti, če upoštevamo, da je s Peronom izginila iz površka tista edina osebnost, ki je s svojo osebnostno močjo in svojo politično privlačnostjo držala tako različne struje, kot so zbrane v peronizmu.

Razdor je bilo še lahko zakriti, dokler stanje v državi ni prišlo do tako obupnega položaja, kot je danes. Ko pa je kriza dosegla sedanjí katastrofalni obseg, in se je mnenje ljudstva v večji ali manjši mri začelo oddaljevati od vlade in se približevati opoziciji, tedaj je v peronizmu samem nastal odpor proti nezmožnemu vodstvu države in — kot posledica — proti sami predsednici, ki to vodstvo poseabljuje.

V koliko je ta odpor v peronizmu iskren, bo pokazala šele bodočnost. Današnje dejstvo, da se je ta odpor poostiril in razkol začel vidneje kazati takrat, ko se je pričelo govoriti o bodočih splošnih volitvah, kaže bolj na politični oportunitizem kot na resno politično linijo.

Če se danes z vladne in z opozicijske struje v peronizmu toliko govori o edinosti, je pač eden hudih dokazov, da dejansko edinosti sploh ni. Razkol se kaže v vseh vejah peronizma. Še pred leti je bilo opaziti neko nestrpnost med posameznimi vejami: politična in sindikalna veja peronizma si nikdar nista bili povsem simpatični. Sedaj pa se nesimpatija, ali celo pravo sovraštvo kaže tudi znotraj teh vej. Politični peronizem je razdeljen med za in proti lopezregisti. Gremialisti se gredo protivertikaliste, ultravertikaliste in neovertikaliste. Peronistični poslanci organizirajo „delovno skupino“ in se ločijo od glavnega strankinega parlamentarnega bloka. Zopet gremialisti izjavljajo svoje nasprotovanje predsednici, pa to prekljujejo, ji izkazujejo neomajno zaupanje, nakar med njimi nastane razkol. Kaos v peronizmu je tak, da ga celo najbolj spretni opazovalci težko pravilno razlagajo. Iza te kaosa pa se rešijo le nekatere maloštevilne figure. Medtem pa seveda ostale stranke, ki so bile s peronizmom povezane v vladni „Justicialistični fronti“, zapuščajo potapljajočo se ladjo.

Peronisti pozivajo k edinosti v lastnih vrstah. Resnično si želijo edinosti. Da je ne bi povsem zapravili, so v sindikalnem območju prišli do sklepa (z namenom, da preprečijo najhujše), da se med seboj ne bodo proglašali za „izdajalce“, da bi, kljub medsebojnemu obračunavanju, še vedno ostala odprta pot do zedinjenja. A te edinosti si želijo v globoki zavesti, da jih samo le-ta more

NOVA JUGOSLOVANSKA KP

ZA MOSKVO, PROTI TITU

Vedno pogostejša so v svetovnem tisku več ali manj zanesljiva poročila o pripravah sovjetskega režima za nastop v komunistični Jugoslaviji po Titovi smrti. Dasi diktator Tito pri svojih 83 letih izgleda čvrst, v Kremlju ostajajo stvarni in računajo na njegovo, po naravnih zakonih skorajšnje slovo od tega sveta. Ali se bo to zgodilo letos ali prihodnje leto ali morda čez tri ali štiri leta, to za Kremelj ni važno. Važna je sovjetska pripravljenost za tisti trenutek, ko bo po tolikih letih nova prilika zajeti Jugoslavijo v sovjetski tabor.

Moskva ima za to svoje podjetje pripravljeno v Jugoslaviji vrsto svojih privržencev, potaknjenih na mnoge važne položaje v jugoslovanski KP sami, kakor tudi v jugoslovanski vojski. Številne sovjetske pristaše je sicer Titova tajna policija likvidirala na razne načine ob prelomu z ZSSR leta 1948 in poznejša leta, toda vseh ni mogla in jih tudi do danes ni odkrila. Nedavni proces proti hrvaškim prosovjetskim partijcem, o katerem smo pred kratkim poročali v našem tedniku, se je končal z obsodbo na večletno ječo vseh štirih obtožencev, toda ne s tem ne s prejšnjimi podobnimi procesi prosovjetska podtalna partijska organizacija v Jugoslaviji ni bila razbita. Iz Moskve dobiva finančno pomoč, preko Madžarske in Bolgarije pa tudi krože in drug prekratni material.

Ta prosovjetska „Komunistična partija Jugoslavije“ je pred kratkim izdala tudi svoj novi „program“ v obliki 120 strani obsegaajoče brošure, ki jo je razširila po državi in v kateri med drugim poziva „vse druge ilegalne skupine, da se ji pridružijo in zrušijo vladavino predsednika Tita in njegove Zveze komunistov.“

V brošuri ta prosovjetska jugoslovanska KP dialektično grozi Titovemu komunizmu, da „načeloma sicer naspro-

tujemo uporabo nasilja za dosego svojih ciljev“ toda „smo pripravljene uporabiti najbolj nasilne oblike boja, če bo sedanjí režim tudi uporabil nasilje proti nam.“

Prosovjetska jugoslovanska KP obtožuje diktatorja Tita „osebne diktature nad jugoslovanskimi narodi“ in da je „izdal prvotno komunistično partijo Jugoslavije, ko je prelomil z ZSSR leta 1948.“

Titova komunistična policija po vsej državi mrzlično išče in lovi prosovjetske partije ter je svoje preiskave osredotočila na odkritje glavnega stana prosovjetske KP. Opazovalci kljub temu menijo, da brošura ni bila natisnjena v Jugoslaviji, temveč skrivoma uvožena iz Moskve, razpečevalna mreža v državi pa da je močno razširjena, ker je bila brošura po vsem jugoslovanskem ozemlju razdeljena v nekaj dneh, kakor je ugotovila Titova UDBA.

Poleg drugih svetovnih dnevnikov je o obstoju prosovjetske KP v Titovi Jugoslaviji in o njeni zgoraj omenjeni brošuri poročal tudi londonski Daily Telegraph in objavil, da je brošuro dobil tudi v svoje uredništvo.

Najnovejši notranjepolitični razvoj v komunistični Jugoslaviji, ki se kaže predvsem v poostrenem preganjanju katoliške Cerkve in drugih verskih skupnosti v državi in vse pogostejših političnih procesih proti resničnim in namišljenim nasprotnikom obstoječega režima, dokazuje, da v Titovih partijskih vrstah vlada najmanj negotovost z ozirom na neposredno partijsko prihodnost. Nepartijski, se pravi večinski del prebivalstva narodov Jugoslavije pa trpko ugotavlja, da se nahaja pred nevarnostjo nove sovjetske, t. j. tuje okupacije, ki bo poleg drugega pomenila tudi konec vsaj materialnih stikov s svobodno Zahodno Evropo, vse to po krivdi komunističnega diktatorja Tita in njegovih partijcev.

„O pravi in namišljeni svobodi“

DIALEKTIKA SOVJETSKE PRAVDE

V notranji politiki se sovjetska KP zadnje mesece odlikuje v preganjanju vedno večjega števila nasprotnikov režima. Nekatere po krajših ali daljših postopkih izžene iz države, zlasti tiste, ki so mednarodno znani (Solženicin, Pljušč v zadnjih mesecih), druge potika po umobolnicah, ker da so bolni, ko ne doumejo „znanosti“ marksizma in partijskega režima, tretje izganja iz Moskve in drugih večjih mest, kjer dobivajo vpliv, v oddaljene, samotne vasi, da bi jih izolirala od sovjetske javnosti.

Med te spada tudi pisatelj Andrej Amalrik, znan zlasti po svoji knjigi „Ali bo ZSSR preživel leta 1984“ (Amalrik piše, da ne). Sovjetska policija je Amalriku prepovedala bivanje v Moskvi in se je moral preseliti v 150 km oddaljeno vasico Volsino. V Moskvi se sme s posebnim policijskim dovoljenjem vsakokrat muditi samo največ 72 ur.

Amalrik je bil pred dnevi spet v Moskvi, tokrat povabljen na večerjo pri

rešiti bodočega volilnega poloma. Peronizem ima namreč, kljub vsem dosedanjim polomom, še vedno odločilno besedo v argentinski politiki. Pogoj, da obdrži svoj položaj pa je, da na kakršnih koli volitvah nastopi zedinjeno. Razdvojen, bi podlegel opoziciji.

Želja po edinosti torej logično izhaja iz želje, da se obdrži na položaju. To bo moral peronizem in njegovi vodje, spoznati in iskreno preučiti. Če namreč pride do pomirjenja le iz koristolovskih razlogov, le iz zavesti, da je edino v tem gotovost volilne zmage, potem morda lahko doživimo enoten nastop peronizma na volitvah, a doživeli bomo obnovljeno še hujšo borbo takoj, ko bodo te volitve (naj bo zmaga peronistična ali ne).

nekem ameriškem diplomatu. Po večerji ga je sovjetska policija na cesti aretirala ter je izginil neznano kam. Opazovalci menijo, da ga je policija odstranila iz Moskve zaradi zasedanja 25. kongresa sovjetske KP.

Istočasno je glasilo sovjetske KP Pravda objavila izpod peresa I. Aleksandrova (za katerim se skriva, kakor menijo, sovjetski partijski ideolog Suslov) 4000 besed dolg uvodnik, v katerem napada kritike sovjetskih kršitev človečanskih pravic in brani preganjanje disidentov. Članek je namenjen, menijo opazovalci, domačim bralcem in naperjen proti nekaterim zunanjam, tudi komunističnim kritikom sovjetskega preganjanja disidentov.

Moskva je zadnje tedne tarča kritiziranja zlasti v Zahodni Evropi, ker ne izpolnjuje določil helsinkiškega dogovora o človečanskih pravicah, odn. ta dogovor ne preneha kršiti. Opazovalci ugotavljajo, da v Kremlju nekateri sovjetski partijci menijo, da podpis helsinkiškega dogovora za ZSSR ni bil koristen, kakor

Peronizem se more rešiti le, če se reorganizira kot stranka, če najde sebi lastno primerno strukturo, če zgradi iz lastnih ruševin ideologijo, ki bo presežala znanih „20 resnic“, in bo temelj resnega programa za narodno obnovo.

Če pa bo peronizem šel po dosedanji poti, bo, še bolj kot doslej, le zatočišče oportunitizma in odskočna deska v iskanju lastnih interesov, medtem ko bo narodov blagor ostal v ozadju in izgubil ves pomen. V tem primeru tudi vsi naporí k dosegí edinosti ne bodo pomagali, da ne preide v zgodovino le kot ponesrečen poizkus, le kot izneverjenje večinski ljudski volji. Bodočnost bo pokazala, katero od obeh poti si bo gibanje končno izbralo.

e. t.

Occidente en retirada

Con motivo del reciente congreso del Partido Comunista Soviético, de la intervención soviética y cubana en Angola, y otros hechos que conforman el avance del imperialismo soviético en el mundo, muchas veces de alerta se han dejado sentir, llamando a la reflexión a los países libres del Occidente. También han sido variados los comentarios respecto a la pasividad del mundo libre frente a estos hechos. Así, en una reciente edición de La Prensa, el columnista J. Iglesias Rouco escribe:

“En verdad, los Estados Unidos y Europa deberían empezar a poner las barbas en remojo. Se está llegando al punto crítico en que una de las dos superpotencias comienza a creer que puede aplastar a la otra. Y lo grave es que sólo una de ellas tiene la iniciativa, y además está luchando por algo: la hegemonía territorial, política y social, unida a una doctrina. No importa que la doctrina carezca de ciertas bases de sustentación académica o moral. Al contrario, eso favorece la empresa de la conquista, o de la expansión. Lo esencial es que el conjunto tenga, como en este caso, vigor e ingredientes suficientes para movilizar las fuerzas irracionales de gran parte de la humanidad, que son justamente las que sirven para la guerra, y que pueda ofrecer además una anticipación concreta — como la de Angola — de la victoria final. Todo esto tiene la URSS hoy en su mano...”

“Frente a esta perspectiva la imagen de Occidente es lamentable. En primer lugar ha demostrado ya que está dispuesto a retirarse, lo cual, como en 1938, alienta aún más la otra parte, que ve la posibilidad de ganar sin necesidad, siquiera de luchar. En segundo lugar, las llamadas democracias occidentales no están ya luchando por algo, sino — en el mejor de los casos — contra algo. Pero olvidan que las grandes mayorías sólo se pueden oponer con eficiencia a algo si previamente luchan por algo. La historia es afirmación, no negación.”

Hrvatska do Soče?

SKRITE ŽELJE

Že večkrat smo morali v našem tedniku dobrohotno opozoriti vzhodne sosedeslovenije, Hrvate, na (upajmo) nepremišljeno (?) pomikanje zahodnih mej Hrvatske na slovensko ozemlje, ki ga zasledimo v raznih člankih v hrvaškem emigrantskem tisku različnih političnih struj.

Našim bralcem je še dobro v spominu, zaradi nedavnosti, pisanje nekega so predvidevali, temveč da Kremlju dejansko škodi. Zato je bil letos januarja v Varšavi sestanek partijskih tajnikov iz sovjetskih satelitskih in drugih držav, da bi na njem izdelali načrt za enotno nastopanje proti napadalcem iz svobodnega sveta. Na sestanku niso dosegli sporazuma in je vprašanje ostalo odprto.

Pravda je dala članku naslov: „O pravi in namišljeni svobodi“ in v njem trdi, da „sistem sovjetske demokracije daleč prekaša kateri koli buržujsko-demokratski sistem.“

Glede disidentov piše: „So v ZSSR posamezniki, ki izražajo mnenja nasprotna komunistični ideologiji, prav tako pa so tudi protisovjetski sovražniki socializma. Nekateri med njimi končajo na sodiščih, ne zaradi svojih mnenj, temveč zaradi dejanj, ki nasprotujejo zakonu.“ Nato pojasnjuje, da „sovjetski zakon kaznuje dejanja, ki težijo k prevratnosti ali slabitvi obstoječega reda in širjenju namerno lažnih fabrikacij, ki blatijo sovjetski sistem. Naš zakon izhaja iz načela, da kakor je obrekovanje, ki blati dobro ime neke osebe, kaznivo, tako je obrekovanje vse družbe — družbeno obrekovanje — kaznivo.“

Pravda zanikuje, da bi bili disidenti v ZSSR poslani v umobolnice zaradi svojega mnenja, različnega od partijskega, in cinično zapiše: „Sovjetska medicina garantira, da se zdravijo samo ljudje z duševnimi motnjami. Ne more pa seveda garantirati, da med njimi ne bi bilo takolimenovanih disidentov.“

Del članka v Pravdi je posvečen tudi vodjem zahodnoevropskih partij, zlasti francoskemu Marchaisu, ki je ob izgonu Pljušča iz ZSSR kritiziral postopanje sovjetske policije. Za take izvensovjetske partijske kritike Pravda piše, da „so se nekateri, ki zagovarjajo socializem, ujeli na vabo naših sovražnikov in menijo, da bodo mogli ustvariti družbo enakosti in pravičnosti s pomočjo kritikov iz vrst našega razrednega sovražnika.“

Svobodni svet ima v dokumentu iz Helsinkí odlično propagandno orožje proti slehernemu tiranskemu sistemu, predvsem proti komunističnemu. Pravilno in pogosto izkoriščanje tega dokumenta v prid svobodi gre na živce in škoduje sovjetskemu in kateremu koli komunističnemu sistemu. Pravdin članek med drugim tudi to potrjuje.

hrvaškega glasila o „hrvaškem Kopru“ itd., ki se je pozneje na naše opozorilo zganilo in popravilo zadevo.

Nedavno nam je prišlo v roke podobno pisanje hrvaškega torontskega glasila „Hrvatski put“, ki v svoji izdaji meseca „rujna“ 1975 med drugim zapiše: „Hrvatska zemlja od Drine do Soče.“ Spet naravnost neverjetna „napaka“, ki pa kljub vsemu ne bi smela uiti uredništvu „Hrvatske poti“. Nobenemu obstoječemu slovenskemu tisku, ne v tujini ne doma, taki geografski spodrsiljaji doslej niso — in upamo, da tudi ne bodo — ušli na račun kakršne koli Hrvatske.

Po načelu: „Napaka se popravi, kjer se pojavi“ je zato 2. oktobra 1975 član N. O. za Slovenijo dr. Peter Urbanc poslal „Hrvatski poti“ dopis, ki ga ponatiskujemo našim bralcem sedaj, ko ga je „Hrvatska pot“ objavila v svoji izdaji decembra 1975 in je nanj tudi dal pojasnilo njen urednik. Dopis in pojasnilo sta objavljena v „Hrvatski poti“ takole:

DOPIS UREDNIKU

Ne razumijem kako može biti izvršen stavak u dopisu iz domovine, u „HP“ od rujna 1975., gdje stoji „Hrvatska zemlja od Drine do Soče“. Zar Hrvatima dobri odnosi sa Slovencima baš ne vrijede ništa? Što bi Hrvati kazali, ako bi jedan Slovenac napisao „Od Triglava do Gline“?

Šalu na stranu, između Soče i Hrvatske ima skoro pola Slovenije, između ostalog Slovensko Primorje, Koper i Slovenska Istra. Neka živi Slobodna Republika Hrvatska, ali neka žive i susjedi Slovenci u svojim etničkim granicama.

S odličnim poštovanjem

P. U.

Toronto, 2. X. 1975.

— * —

Napomena urednika. Žao nam je što se u navedenem dopisu potkrpala pogreška na koju nas upozorava gosp. P. U. Upravo mi hrvatski nacionalisti posebno želimo jačanje slovenske državne svjesti, jer u slobodnoj, nezavisnoj i zadovoljnoj Republici Sloveniji vidimo našeg saveznika a ne suparnika.

Urednik „Hrvatske poti“ odkrito in iskreno obžaluje napako, kar je vse hvale vredno. Bi pa kljub temu mi Slovenci že enkrat za vselej in dokončno resno vzeli v poštev naše geslo: „Tujega nočemo, svojega ne damo!“ Če bi vsi narodi to geslo sprejeli za svoje, bi bila vrsta mednarodnih problemov za vedno rešena.

PF

Dr. Ludvik Puš

(1)

Uvod v ameriške predsedniške volitve

I

Mislim, da bo bralce Svobodne Slovenije, zlasti tiste, ki nimajo prilike sproti zasledovati razvoj in potek volivnega procesa v Združenih državah, zanimalo od časa do časa zvedeti, kako se stvari razvijajo pri sedanjih volitvah ameriškega predsednika. To pot pa še posebej zaradi dveh dejstev, ki jih v vsej zgodovini ZDA do sedaj ni bilo. Prvič v zgodovini je med kandidati za naslednji predsedniški štiriletni termin v Beli hiši mož, ki na svoje mesto ni bil izvoljen, ampak ga je izbral bivši predsednik, ki je zaradi zlorabe svoje predsedniške funkcije bil prisiljen podati ostavko. In se je prvič zgodilo, da je kongres po dovolj razpiti aferi Watergate izglasoval, po dolgih debatah, poseben zakon, ki naj bi omejeval vlogo bogatašev in mogočnih korporacij pri volivni kampanji, tako za predsednika kot za člane kongresa in s tem omejil vpliv njihovega denarja in izid volitev. Tema dvema dejavnikoma se še pridruži tretji značilni pojav, edinstven v ameriški preteklosti, da je namreč vrhovno federalno sodišče (Supreme Court) večino omejitvenih določb novega zakona glede denarnih prispevkov črtalo, češ da so protistavne.

Tako so torej sedanje predsedniške volitve resnično nekaj novega, doslej nepoznanega. Kar je pa novo in nepoznano, je zanimivo in vredno, da se o tem piše. Da pa opisovanje ne bo preobširno, se bomo v glavnem omejili na predsedniški volivni proces, ki je že nekaj časa v teku in postaja vedno bolj živahen. Amerikanec (t. j. državljani ZDA) ima volivne zadeve rad, se rad o njih pogovarja, zato pa traja tu volivna doba skoraj več kot eno leto. Če je ta dolgost rednemu poslovanju javne uprave v korist, je drugo vprašanje.

Stanovalec v Beli hiši se je v vseh 200 letih vedno veselil velikih prednosti, ki jih pri volitvah zagotavlja njegov visoki položaj. Na razpolago so mu vse mogoče ugodnosti, katere mu nudi njegova služba zlasti pri uporabi občil (časopisje, televizija) in publicitete, ki jih navadni kandidati nimajo. Razen tega je bil na svoje mesto že enkrat izvoljen v splošnih volitvah in zatorej že uživa ljudsko zaupanje. Zato je bil aktivni predsednik skoraj redno zopet izvoljen, če ga le ni zadela kaka posebna nesreča ali smola, ali če se res ni izkazal na svojem mestu.

Sedanjemu predsedniku mnogo teh prednosti manjka, zlasti mu hodi napak dejstvo, da ni bil izvoljen pač za imenovan po predniku, ki je obremenjen z Watergate škandalom, pa je tega takoj po nastopu v Beli hiši generalno pomilostil. Redko, če sploh, se je zgodilo, da bi bil imel posestnik Bele hiše v

svoji stranki protikandidata, a zgodilo se je sedaj.

O vlogi dolarja pri ameriških volitvah, ki je obsežna in važna, sem pred leti (še pred Watergate) napisal za Zbornik razpravico, kjer sem razčlenil to vlogo in pokazal na škodo, ki jo trpi ta največja demokracija na svetu. Watergate je nazorno pokazal, kako sem imel prav. Pa je Watergate tudi sprožil v javnosti in v kongresu potrebo, da se škodi, ki jo povzroča denar, na neki način pride do živga. Po mojem mnenju ne more biti nobenega dvoma, da bi brez tega škandala ne bilo prišlo do uzakonitve sedanjega federalnega zakona o kampanji, ker senatorji in kongresniki nimajo radi omejitev pri nabiranju in uporabljanju denarnih sredstev za kampanjske stroške. Toda pritiskalo je zaradi Watergate nanje javno mnenje, ali kot tu navadno rečejo: the will of the people, ljudska volja, in morali so se ukloniti tej volji, ki je v tej deželi v odločilnih stvareh zares merodajna.

Novi zakon je bil pod tem pritiskom hotenja dober in učinkovit. Ni mogoče iti v podrobnosti o tem, le to naj se reče, da so bile določene čisto točne številke, ki jih sme doseči zbiranje denarja med zasebniki, a tem je bilo predpisano, da vsak med njimi ne sme dati več kot 1000 dolarjev, sam kandidat pa iz svojega tudi ne sme porabiti več kot točno določeno vsoto, ki razmeroma ni visoka. Zakon zabranjuje kateremu koli kandidatu sprejemati kampanjsko podporo od podjetij in korporacij.

Da je izpolnjevanje teh prepričljivih zakonitih predpisov mogoče nadzorovati, mora po zakonu vsak kandidat za katero koli federalno pozicijo redno polagati račun o prejetih in potrošenih zneskih posebnih volivni komisiji, ki jo zakon predvideva.

Že iz navedenih površno opisanih ukrepov kampanjskega zakona se lahko sklepa, da se je ta dežela največje svobode resno hotela izkopati izpod močnega pritiska velikega kapitala, ki je doslej igral zelo učinkovito vlogo pri volitvah, zlasti predsednika republike. Toda kongres je delal račun brez krmarja. Najvišje sodišče je vrhunske omejitve o nabiranih sredstvih za kritje kampanjskih stroškov postavilo na glavo.

(Bo še)

V RODEZIJI, bivši britanski afriški koloniji, je angleška delegacija, ki je posredovala med črnsko večino in belsko manjšino predajo oblasti črnski vladi, obupala nad možnostjo mirne rešitve napetosti in se vrnila v London. Menijo, da je malo možnosti, da ne bi prišlo do krvavega obračuna med 250.000 belci in šest milijoni črnci v Rodeziji.

Umor konzula Zdovca v Frankfurtu

V soboto 7. februarja je bil v Frankfurtu umorjen jugoslovanski konzul Edvin Zdove. Atentatorji so čakali nanj, ko je spravljal svoj avto iz garaže in so oddali nanj šest strelcev, tako, da je bil na mestu mrtev. Atentatorji so zginitili brez sledu.

Konzul Edvin Zdove je bil rojen leta 1931 v Sloveniji. Na ljubljanski univerzi, kjer je študiral, je bil aktiven komunist. Trdijo pa, da je pripadal liberalni komunistični struji Staneta Kavčiča. Po čistki leta 1972 v slovenskem komunističnem vodstvu je bil poslan za konzula v Frankfurt. V tej funkciji je po nekaterih trditvah bil tudi v tajni varnostni službi.

Nemški list Die Welt je 9. februarja objavil članek, kjer indirektno pokaže na hrvatske emigrante kot povzročitelja atentata. V istem smislu je seveda poročala jugoslovanska uradna agencija Tanjug. Nekateri komentatorji pa so bili mnenja, da je nerazumljivo, zakaj naj bi Hrvatje v sporu s Srbi umorili Slovenca.

„Nova Hrvatska“, ki izhaja v Londonu, pa je v številki z dne 22. februarja nakazala štiri možnosti, kje je iskati atentatorja. Najprej pravi, da v Frankfurtu obstoja „jugoslovansko podzemlje“ tihotapev, prodajalcev drog itd. in da je iskati med temi storilce, ker naj bi bil Zdove v tajni varnostni službi. Kot drugo možnost pa navaja navedeni hrvaški list to, da je bil Zdove ne samo tajnik, ampak tudi šef protokola Izvršnega sveta Slovenije, katerega je predsedoval Kavčič. Zdove naj bi poznal tajne zveze med progresivnimi slovenskimi komunisti in slovenskimi emigranti predvsem v ZDA. Tudi naj bi vodil razgovore z uglednimi predstavniki slovenske emigracije. Nova Hrvatska dopušča možnost, da je glede teh zvez Zdove vedel preveč in da so ga neostalinisti, ki so za Kavčičem prevzeli oblast, spravili s poti. Tretja možnost naj bi bila ta, da je storilce iskati med uslužbenci konzulata, odnosno poslaništva. Kot zadnjo možnost pa navaja Nova Hrvatska to, da ni izključeno tudi maščevanje Hrvatov, zaradi umorov posameznih pripadnikov hrvaške emigracije, ki jih organizira UDBA.

Ali se bo posrečilo nemški policiji izslediti atentatorje ali ne, bo pokazala bodočnost.

V LIZBONI je portugalska vojska s petimi portugalskimi političnimi strankami podpisala tkim. „Ustavni dogovor“ za štiri leta, po katerem bo vojska izročila „upravo“ države civilni oblasti, ki bo izvoljena na svobodnih volitvah. Te so predvidene prihodnji mesec. Če bo civilna vlada „zadovoljivo“ vladala državo in „znala ohranjati red in mir“, potem bo portugalska vojska dogovor raztegnila za „nedoločen čas.“

Diletantizem se tudi rad zadovoljuje s frazami. Fraze ga očarujejo, lepe fraze so mu najvišja modrost.

Aleš Ušeničnik

CASTRO NA OBISKU PRI TITU

TITO POTUJE V PANAMO IN MEHIKO

Medtem ko v Jugoslaviji komunistični diktator Tito s svojo policijo lovi prosovjetske partije in z njimi polni že itak polne ječe, je poslal na zasedanje 25. kongresa sovjetske KP v Moskvo svojo delegacijo, kot da v odnosih med Moskvo in Beogradom ni nič novega.

Jugoslovansko partijsko delegacijo vodi njen glavni tajnik, slovenski komunist Stane Dolanc, od katerega so tuji opazovalci kongresa pričakovali, da bo nastopil proti sovjetski partijski politiki najmanj tako ostro, kakor je to storil romunski partijec Ceaucescu. Ta je zavril zahtevo Brežnjeva, naj obsoadi „maoizem“ in „desviacije“ zahodnoevropskih komunističnih partij, predvsem italijanske, francoske in španske. Toda to se ni zgodilo. Dolanc je svoj kratek govor na kongresu zavrnil v medlo frazarjenje o „avtonomnih pravicah partijske notranje politike“ v posameznih državah, medtem ko se pravice do lastne zunanje politike komunistič-

nih držav ni dotaknil.

Titova KP igra, kakor je spet razvidno, vlogo sredinstva v sklopu komunističnega tabora, da si ohranja odprta vrata na Zahod iz materialnih koristi, na Vzhod pa iz ideoloških.

V takem okviru bo zato diktatorju Titu enostavno sprejeti in gostiti v svoji luksuzni rezidenzi na Brionih najbolj odkritega sovjetskega agenta, kubanskega komunističnega diktatorja Castra, ko bo ta iz Moskve priletel v Jugoslavijo 6. t. m. S Titom bo imel razgovore do 8. t. m., nakar bo odletel na obisk v Bolgarijo do 10. t. m., od tam pa na Švedsko do 14. t. m.

Castro bo Titu razložil zadnje sovjetske načrte glede protiameriške politike v Panami, v kateri bosta oba komunistična diktatorja morala odigrati vsak svojo vlogo. Zato bo Tito po Castrovem odhodu z Brionov takoj v torek, 9. t. m. odletel najprej na 4-dnevni obisk v Mehiko, od tam pa do 17. t. m. v Panamo.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Medtem ko je vlada ponovno sklicala parlament na izredno zasedanje, so se v istem parlamentu vršile debate o možnosti politične sodbe predsednice države. Rezultat je bil že naprej znan, kajti za izvedbo te sodbe bi bila potrebna dvetretinska večina, katere pa opozicija nikakor ne spravi skupaj, saj v tem primeru ni dosegla niti nadpolovične večine glasov. Za politično sodbo so glasovali le federalisti (tretja politična sila v državi) in radikali (druga politična sila), pa še ti kaj neradi.

Radikali so namreč bili mnenja, naj se z zadevo politične sodbe počaka še nekaj časa. V tem času naj bi, po mnenju radikalov, razkol v peronizmu prišel tako daleč, da bi se uporni sektor upal javno nastopiti proti gospe predsednici, glasovati proti njej in jo postaviti pred senatno sodišče, kot predvideva ustava. Vendar federalisti so svojo zamisel gnali naprej v pripravi, da je politični trenutek ugoden, razkol v peronizmu pa je treba pospešiti, ne pa pasivno čakati, kdaj bo prišel do kraja. Ko je bila torej možnost politične sodbe odbita, so razne stranke zahtevale, da se skliče zakonodajno zborovanje (Asamblea legislativa), to je, skupno zasedanje obeh kongresnih zbornic, da preuči nastali politični položaj v državi in ukrene potrebne korake. Ker pa je delovanje tega zborovanja le medlo določeno v Ustavi, in njega pristojnosti kaj omejene, večina opazovalcev ne po-

laga kaj veliko upanja v tezo, da se bo politična situacija rešila po parlamentarni poti, vsaj ne v doglednem času.

Medtem pa se seveda razkroj v peronistični stranki nadaljuje in razlike med strujami postajajo vedno večje. Pretekli teden se je nenadoma vodja peronističnega sindikalizma, Lorenzo Miguel, postavil na strogo linijo zaslobme predsednice države. To je v sindikalnih vrstah povzročilo odpor, katerega rezultat bo, po vsej verjetnosti, razdor v peronističnem sindikalizmu, kar bo še bolj omejilo sindikalno moč.

V političnem oziru pa se peronizem bliža končni odločitvi glede edinosti (glej uvodnik na str. 1.). Po odstopu šestih članov vodstva stranke so nato odstopili še ostali člani in sklicali za bližnjo prihodnost strankin kongres. Na tem naj bi dokončno uredili odnose med „ultravertikalisti in „neovertikalisti“, kakor se sedaj modno imenujeta obe glavni struji. Vsaka seveda napoveduje, da bo med delegati v kongresu imela večino; tako „ultra“, ki zagovarja totalno pokorščino predsednici stranke in države gospe Peronovi, kot „neo“, za katere je ta pokorščina pogojna. Opazovalci pa menijo, da se bo na tem kongresu le formaliziral razkol, in da bo iz njega dokončno izšlo dvojje peronističnih strank. Vse to komaj deset mesecev pred splošnimi volitvami, ki bodo, kot znano, letos 12. decembra.

Tine Debeljak

(9)

Nekaj novejših knjig in publikacij

DVE HRVAŠKI PUBLIKACIJI

Georg in Hilda Prpić: *Hrvatske knjige i knjižice u iseljenstvu — Croatian Books and Booklets Written in Exil*

Za konec teh par podlistkov o novejših publikacijah naj navedem dve hrvaški publikaciji, ne samo zato, da zadostimo časnikarski obveznosti, da naznanim tiske, ki so nam jih poslali prijateljsko v oceno, ampak da ob njih opozorimo na paralelno slovensko problematiko.

Tako nam je prišlo v roke več brošur univ. prof. dr. J. Prpića z Clevelandске univerze (Carolina Univ.) Ta — sicer jurist po prvotni izobrazbi — je v emigraciji (v ZDA) napravil doktorat iz zgodovine ter je zdaj profesor zgodovine Vzhodne Evrope na univerzi, ter se udeležuje predvsem na treh področjih: 1) z raziskovanjem zgodovine hrvaškega priseljevanja v ZDA, 2) značilnosti komunizma na Balkanu ter 3) s sodobno hrvaško publicistiko. Obenem pa je tudi izdal pesniško zbirko Poslednji svibanj (1973). Ta zadnja je posvečena tragičnemu eksodu hrvaške vojske in njihov pokolu na slovenskem Koroškem, ter je zato v njej več motivov, ki se nanašajo na slovenske kraje. Je neke vrste pesniški dnevnik hrvaškega emigranta preko Pliberka ter taborišča DP do pristanka v ZDA.

Mi take poezije v posebni zbirki nimamo, pa bi bila kulturno zgodovin-

ska — če ne pesniško — zanimiva in potrebna. Toda pri prof. Prpiću bi poudaril druge stvari, one s prvega omenjenega področja. Tako je v angleščini napisal dozda prvo zgodovino hrvaškega naseljevanja v ZDA v knjigi The Croatian Immigrants in America (str. 570), v kateri ugotavlja že 200 letno naseljevanje Hrvatov v Ameriki, oziraje se na vse dobe, ki jih je podrobneje raziskoval že v posebnih študijah, podčrtavajoč iznajditelja Nikolo Tesla za predvojno dobo, za povojno pa predvsem kiparja Mestrovica. Sploh: donek Hrvatov h kulturnemu razvoju Amerike, ZDA posebej.

Že ob tej knjigi opozarjamo na potrebo take zgodovine vseljenstva tudi pri Slovencih. In tu moramo podčrtati podobno delo, ki raste v naporih prof. E. Gobca, ki bi mu želeli čimprej izdati njegov ogromni material, ki ga ima v tem pogledu in katerega je deloma že izdal (za Cleveland); pa prof. dr. Arnež, ki ima tudi že dela iz tega področja in drugih, zlasti nekega inštituta za zbiranje gradiva v tem smislu. Morda bi prav letošnja 200-letnica države ZDA (1776) bila pripraven čas za izdajo podobne knjige, kot jo je za Hrvate napisal en sam človek — prof. Prpić.

Opozoril pa bi ob njem še eno delo: skupaj s svojo ženo Hildo (Slovenko Hildo Herman iz Maribora) sta izdala razmnoženino *Hrvatske knjige i knjižice u iseljenstvu — Croatian Books*

and Booklets written in Exil, v kateri je podal v uvodu, v hrvaščini, v kratkem splošen pregled hrvaške književnosti in publicistike v emigraciji, nato pa sledi — kar daje brošuri pomembnost — celotna (kolikor jo je mogoče dobiti v Clevelandu) bibliografija v emigraciji izšlih knjig in brošur v hrvaškem jeziku ter knjige in brošure hrvaških piscev v tujih jezikih. Nato še pregled izdajateljev. Ta bibliografija obsega 70 strani.

Če primerjamo s Slovenci, je pri nas vestno in z velikimi žrtvami delal na taki bibliografiji pokojni Zdravko Novak ter je izsledke objavil v Zbornikih Svobodne Slovenije do smrti. Sam pa je vso knjižnico zapustil Sloveniku v Rimu. Mislimo, da je prevzel s tem Slovenik tudi dolžnost, nadaljevati Novakovo delo in izpopolnjevati zbiranje emigrantskega tiska. Pa saj bi bilo to njemu samemu v veliko korist, kajti take knjižnice ni nikjer več na svetu, to lahko trdimo, najmanj pa v domovini.

Zato naj ob tej hrvaški Prpićevi bibliografiji poudarim dve slovenski potrebi: 1. nadaljevati Novakovo knjižnico v Sloveniku in čimprej izdati — čeprav kot razmnoženino kot Prpić — v eni brošuri naslove vseh slovenskih emigrantskih knjig in brošur, in 2) ustanoviti zdaj, ko je še čas, tu v Buenos Airesu knjižnico enako Novakovi za znanstveno delo (kdor piše pregled slovenske emigracijske knjižnice, je slej ko prej navezan samo na Novakove objave in svoje lastne knjižnice!) To naj sta *nujni kulturni potrebi naše emigracije*.

Hrvaški prepev Martina Fierra

Decembra 1974 je javil preko Hrvatskega naroda prevajavec Hernándezovega epa Martín Fierro *Pero Tutavac*, da ga je končal prevod ter da se pripravlja, da ga v celoti izda. Obenem je tiskal kot primer tudi IX. spev. Že leta 1972 pa je izdal v posebni brošuri prvi dva speva in nekaj odlomkov iz tretjega speva (Naklada Svitelnik, Bs. As. 1972) str. 39 in sicer obenem z originalom. Značilnost tega prevoda je to, da ni pravzaprav prevod, temveč prepev, ki se ne ozira na originalno formo v ritmu in rimah, ne na čimbolj točen besedni prevod, temveč na lepo na hrvaški način prepevo vsebino dotičnega verzja. In druga značilnost je: da ni prepesnitev v knjižnem dozda veljavnem pravopisu, temveč v ikavici, starem dubrovniškem literarnem jeziku, za katerega se prav Tutavac zavzema, da bi se prevzel v knjižno rabo kot oficialna knjižna hrvaščina, očiščena primesti slednjega „tujega“ hrvaško-srbskega Vukovega slovničnega „mešanja“. O tem je priča njegov listič Svitelnik, izdajan v ikavščini, kakor tudi njegov Pravopis Hrvatskog jezika (Bs. As. 1971).

Za zgled, kakšen bo ta Tutavčev prepev Hernándezovega epa, naj za konec citiramo en verz iz originala in slovenskega prevoda, da se vidijo vse značilnosti Tutavčevega prevajanja:

Izvirnik:

Aquí me pongo a cantar
al compás de la vigüela,
que al hombre que lo desvela

una pena extraordinaria,
como el ave solitaria
con el cantar se consuela.

Slovenski prevod:

Sem stopam, da pred vami pel
bi ob kitari zgodbe svoje.
Človek, ki v življenju gloje
dan in noč ga muka izredna,
kot samotna ptica bedna
se tolaži le, ko poje.

Tutavac:

Pivam pišnu uz pratnu gitare,
dok krvare moje rane stare,
bezsanica mori me i tuga
kao pticu samicu bez druga.

Pripominjam, da je pred leti začel izhajati v Hrvatski reviji Hernándezov I. spev v knjižni hrvaščini in v ritmu in z rimami kot v originalu, pesniško in vsebinsko neoporečen neke pesnice, katere ime pa mi je izpadlo iz spomina. Imel sem vtis, da je njen prevod — pesniški prevod, dočim je Tutavčev prevod prepev v smislu hrvaške narodne epike in tradicije. Morda bi se kot tak prilagel hrvaškemu narodnemu i-granju na gusle, dočim v naših prevodih ustreza verz bolj španski provansalski kitici, Tutavčeva forma in dialektična prireditev za morda na zelo svojski način približuje Hernándezovo *ljudsko peto poezijo* hrvaškemu guslarju in gavčevski jezik preprostemu dalmatinskemu dialektu? Ali pa je morda le olajšanje prevajanja, ker se tako izogne tercinam, ki delajo največje težave prevajanju? Tudi je prevajanje vsebine po verzih lažje, ker povzema le vsebino celotne kitice.

(Bo še)

PO ŠPORTNEM SVETU

ŠE NEKAJ O XII. ZIMSKI OLIMPIADI. Olimpiado, ki se je končala 15. februarja, si je ogledalo milijon in pol gledalcev. Kljub temu so predvsem okoliški hotelirji razočarani nad prenočitvami: pričakovali so več stalnih gostov. Zadnji dan tekem si je ogledal tudi glavni tajnik OZN Kurt Waldheim. Zaključek je bil v olimpijski ledeni dvorani ob navzočnosti avstrijskega predsednika dr. Rudolfa Kirchschlagerja, Waldheima in predsednika Mednarodnega olimpijskega odbora lorda Killana. Po končanem mimohodu tekmovalcev je bil še umetniški kulturni spored, nato pa je napovedovalec v dvorani slovesno naznanil: Na svidenje v Lake Placidu!

Največ medalj je osvojila ekipa Sovjetske zveze (27-13 zlatih, 6 srebrnih in 8 bronastih). Slede Nemška demokratična republika (19-7, 5, 7); ZDA (10-3, 3, 4); Norveška (7-3, 3, 1); Zvezna nemška republika (10-2, 5, 3); Finska (7-2, 4, 1); Avstrija (6-2, 2, 2); Švica (5-1, 3, 1); Nizozemska (6-1, 2, 3); Italija (4-1, 2, 1); Kanada (3-1, 1, 1); V. Britanija (1-1, 0, 0); ČSSR (1-0, 1, 0); Švedska (2-0, 0, 2); Lichtenstein (2-0, 0, 2); Francija (1-0, 0, 1).

Slovenski tekmovalci, ki so zastopali Jugoslavijo, so zasedli naslednja mesta: 18. Bojan Križaj, veleslalom; 28. Bogdan Norčič, skoki na 90-metrski skakalnici; 31. Andrej Kozelj, slalom; 35. Andrej Kozelj, veleslalom; 35. Andrej Kozelj, smuk; 38. Bogdan Norčič, skoki na 70-metrski skakalnici, isto mesto Milena Kordež, tek 5 km; 39. Milena Kordež, tek 10 km; 42. Branko Dolhar, skoki 90 m; 43. Janez Demšar, skoki 90 m; 44. Maks Jelenc, tek 50 km; 46. Ivo Zupan, skoki 70 m; 54. Ivo Zupan, skoki 90 m; 57. Maks Jelenc, tek 15 km; 60. Maks Jelenc, tek 30 km.

Hokejska reprezentanca je po zmagi nad Romunijo s 4:3 že računala na

prvo mesto v B-skupini. Prej je premagala Švico s 6:4 in Bolgarijo s 8:5, nato pa so se upi razblinili v nič. Poraz proti Japonski s 3:4 in Avstriji s 1:3 je povzročil padec na — četrto mesto. Romunija je osvojila prvo mesto z 8 točkami, slede Avstrija, Japonska in Jugoslavija s 6 točkami. V A-skupini je SZ osvojila zlato medaljo z zmago nad ČSSR (srebro), tretje mesto (bron) je pripadlo ZNR; sledijo ZDA, Finska in Poljska.

V Zahomcu na avstrijskem Koroškem so pripravili sprejem zmagovalcu na 90-metrski skakalnici Karlu Schnablu, ki je bil seveda v znamenju šovinizma. Ko je predsednik športnega kluba Zahomec dr. Wiegela spregovoril tudi v slovenščini, so skrajneži začeli rjoveti in besneti. Toda dr. Wiegela je svoj nagovor končal kljub vsemu. Navzoči visoki predstavniki Koroške — deželni glavar dr. Wagner in drugi — so mogli prav od blizu videti, kaka je „enakopravnost“ Slovencev na Koroškem.

Zanimive so tudi primerjave: Pravi, da so Sovjeti osvojili največ medalj. Je res, toda pravičnejše bi bilo tekmovalce v pravem olimpijskem duhu, kjer bi medalje dobivali zmagovalci kot posamezniki in kot predstavniki narodov, ne pa držav. Kajti v državnih reprezentancah tekmuje mnogo pripadnikov manjšin, ekipa Sovjetske zveze pa je itak sestavljena iz mnogih članov narodov, ki jih komunistična država nasilno druži, kljub slovečemu članu ustave o „pravici odcepitve“.

Mednarodni teden

SEVERNOAMERIŠKI PREDSEDNIK FORD je v enem svojih volilnih govorov imenoval kubanskega komunističnega diktatorja Castra „mednarodnega razbojnika“, ker je poslal kuban-

OBVESTILA

NEDELJA, 7. marca 1976:

V Slov. cerkvi Marije Pomagaj ob 9.30 mladinska sv. maša, po njej pa sestanek SDO in SFZ. Govoril bo prof. Tine Vipot.

NEDELJA, 14. marca 1976.

V Slovenski hiši ob 16 začetek slovenskih osnovnih šol. Najprej maša, nato spevoigra Kresniček.

V Hladnikovem domu ob 15. uri redni letni občni zbor društva Slovenska vas.

V Našem domu v San Justo informativni sestanek.

SOBOTA, 20. marca 1976:

V Slov. domu v San Martinu ob 20 skioptično predavanje g. župnika Berganta o svetih krajih.

sko vojsko v Angolo. Istočasno je izjavil, da ameriška vlada ne bo vzpostavila diplomatskih odnosov s Kubo. „Castrov režim je režim agresije in opozarjam Castra, naj ne poskuša vojaško intervenirati kjerkoli na zahodni polobli. Naj njegov ali katerikoli podoben režim ve, da bodo ZDA podvzele potrebne ukrepe,“ je zagrozil Ford.

V ALBANIJI je komunistična vlada ukazala vsemu prebivalstvu, da si mora „poalbaniti“ svoja imena in priimke. Zadevni dekret prepoveduje uporabljati „ne-albanska“ imena in priimke vsem albanskim državljanom. Albanska KP, ki je istovetna z vlado in državo, namerava z dekretom odpraviti vsa srbska, grška in makedonska imena in priimke vseh treh manjšin, ki živijo v Albaniji. Niti Jugoslavija niti Grčija nista doslej javno protestirali proti temu nasilnemu potujčevanju grške in jugoslovanskih manjšin v Albaniji.

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

specialist za ortopedijo in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pta. baja Capital Federal Tel. 41-4413

Ordinira v torek in petek od 17 do 20. Zahtevati določitev ure na privatni telefon 628-4188.

EZEIZA

C. SPEGAZZINI
SAN JUSTO

LOMAS DE ZAMORA

Opozarjamo, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem velikem lokalu, vedno na razpolago najfinejše pohištvo.

NEDELJA, 21. marca 1976:

V Našem domu v San Justo občni zbor in volitve.

NEDELJA, 28. marca 1976:

V Slomškovem domu II. slovenska ljudska tombola pod geslom: V vsako slovensko stanovanje — slovensko bogastvo.

V Slov. domu v Carapachayu ob 17 sestanek staršev šolskega tečaja. Razgovor: bodoče šolsko leto.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Seja upravnega sveta ZS bo 11. marca ob 20 uri v društvenih prostorih.

Seja Medorganizacijskega sveta pa bo 12. marca ob 20. uri v prostorih Zedinjene Slovenije.

Slovenska radijska oddaja je vsako nedeljo od 15.30 do 16. ure na radio Antartida.

Otroški vrtec Jegličeve šole v Slovenski hiši sprejema slovensko govoreče otroke od tretjega leta. Vpisovanje v soboto 20. marca ob 8.30.

Slomškova domačija vas vabi na svojo II. SLOVENSKO LJUDSKO TOMBOLO v nedeljo 28. marca:

• Dobitki kot nalašč za vaš dom: Slovenski bogkov kot, originalna skrinja, majolike, zibelj itd.

• Splošni dobitki: moderna jedilnica, knjižna omara, umetniško izdelan šah... in sto drugih bogatih stvari.

• Kartice v predprodaji imajo še možnost krasne nagrade: punčka in fantek v narodni noši. Zato kupite tablice takoj ali pa vsaj pred

28 - 3 - 76

Srednje in višješolce

pa tudi druge gospodične, gospe in gospode, ki čutijo težnjo po gledališkem ustvarjanju v slovenski skupnosti, vabi GLEDALIŠKI ODESK S K A da se prijavijo do 15. marca v

Tečaj slovenskega gledališkega jezika in gledališkega igranja

ki ga odsek pod strokovnim vodstvom pripravlja za svojo delovno sezono v Cankarjem letu 1976.

Prijave sprejema vodja gledališkega oddelka Lojze Rezelj. Tudi po telefonu 768-5986 od devetih do enajstih zvečer.

KREDITNA ZADRUGA "SLOGA" z. z o. z.

Bartolomé Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Mejía

Vam priporočam: Ne nasedajte lažni propagandi o pretirano visokih obrestih, da se vam ne bo zgodilo, kot že mnogim, da so ostali brez obresti in brez glavnice! Predno naložite denar drugod, vprašajte pri nas! Se vam ne zdi, da je 22 let našega solidnega dela dobra garancija tudi za vaš denar? Vse informacije osebno ali po telefonu v naši pisarni v uradnih urah ob ponedeljkih, sredo in petkih od 15. do 19. ure.

UTA 205 FTE. ESTACION TEL. 295-1197

AVDA. 25 de MAYO 136

ALMAFUERTE 3230 a 1 cuadra Municipalidad

AVDA. PAVON/H. YRIGROYEN 8854/62 TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)

Ludvik Puš

(53)

NA DOLGO POT

Ali imamo Slovenci svojo zgodovino ali je nimamo? Sem na to gmajnico naj se gredo učiti vsi tisti, ki radi trdijo, da je nimamo.

Sredi polja smo z glavne ceste zavili proti levji na stransko, prerezali štruci podobno dolino počez, se zaleteli v breg dokaj strmega griča in po dolgi vijugi privzili pred razsežne samostanske zgradbe. Moj spremljevalec je bil tod zelo dobro znan, prijel me je pod pazduho, me vodil po stopnicah v prvo nadstropje in po hodniku (kako so ti samostanski hodniki značilni in večidel slavni!) do pravih vrat, kjer je potrkal. Naproti nama je prišel razmeroma mlad duhovnik, vodja dijaškega zavoda. Nikoli poprej in nikdar pozneje nisem videl tega ljubeznivega gospoda, ki je dolgih šest tednov skrbno bel nad zaupanim mu skrivavcem, da mu nobena nepravda oseba ni prišla blizu in da je bil z vsem potrebnim preskrbljen. Zdi se, da razen njega živa duša na vsem obširnem zavodu ni vedela, kdo sem in kaj tu počnem. O vsem potrebnem smo se pomenili v materinskem jeziku, ki nas je notranje trdno povezal v nepremakljiv zid konspiracije zoper vsakogar, ki bi se mi z zemlji namenil hotel približati. Domenek je držal trdno od prvega do zadnjega dne.

Stanovanje so mi odkazali v stolpu podobnem prizidku na severni strani samostana, kamor je bilo mogoče priti le po posebnih stopnicah. Kakemu namenu je ta dozidek služil, nisem nikoli zvedel, ker nisem imel stikov z ljudmi, ki bi mi bili to lahko razložili. Soba je bila zelo prostorna, svetla, opremljena s potrebnim pohištvo. Med kosi pohištva je bil najbolj dragocen precej velik harmonij v najboljšem stanju. Ali je bil vedno tam, ali ga je ravnatelj dal premestiti sem za čas mojega bivanja, nisem nikogar vprašal. Mislim, da bo držalo drugo: kanonik Blüml mu je gotovo povedal, da je novi stanovalec muzikaličen mož. Za preganjanje osamelosti in morebitnega dolgega časa za muzikusa ni boljšega kot tak inštrument v njegovi sobi. Posluševal sem se ga obilno vsak dan, ne v prvi vrsti za preganjanje dolgega časa, nego za pozitivno koristen namen. Že spredaj sem omenil, da sem bil začel komponirati pred in poigra k pesmarici Svete pesmi tik preden sem moral drugič v zapor. Delo je bilo samo začeto, treba je bilo lotiti se ga znova in ga dokončati. Harmonij mi je pri tem prišel prav, kot bi ga naročil. Možno je celo, da je stolni župnik, ki je moral vedeti, da sem sredi tega dela, saj se je vse vodilo v stolnem

župnišču, prosil naj namestijo harmonij v moji sobi, da mi bo mogoče naročno skladanje nadaljevati in zaključiti. Skratka, harmonij je bil tam, zavod mi je dal na razpolago izvod Svetih pesmi, s komponiranjem sem takoj začel, nemočno delal na njem in ga končal kaka dva tedna pred odhodom iz tega lepega kraja.

Doba mojega bivanja tamkaj je padla v najlepši letni čas za polno uživanje božje narave. Prišel sem 10. septembra, odšel 22. oktobra, ravno v času zgodnje jeseni, ko zemlja trudna izzorava ter daje od sebe sadove svojega bogastva in se počasi pripravlja k počitku. Dnevi so še dolgi, sonce toplo, zemeljska tla segreta, vetrovi božajoči, pozno cvetje v polnem razcvetu, vreme večidel jasno, sončno. Deževnih dni je bilo malo, samo toliko, da so posvežili izsušena tla, pospešili prelivanje sokov iz zemlje v debeleče se sadove, ki jih bodo na sadnem drevju sončni žarki kmalu pisano pobarvali. Vsa prelesta okolica samostana je posejana s kmetijami, zemlja je povsod rodovitna, skrbno obdelana, kolikor je ne pokriva gozd; okrog domačij je polno sadnega drevja, po pašniških predelih se lagodno pase živina, dokler je zvečer pastirji ne seženejo v gruče in odženo domov. Pristni utrip kmečkega življenja, prečudna pesem kravjih zvoncev in pisanih rut, ki o njih sanjajo pesniki, pa nikoli ne morejo vsega povedati, kar bi bilo treba, da bi duša zasluhila polno lepoto.

Kdor ni bil nikoli na kraju, kjer leži oni čudoviti samostan, mu ni mogoče povedati, kako edinstveno lego ima. Sem jo polno užival vse dni svojega bivanja tamkaj. Največ sem zahajal na vzvišen parobek gozda, samo nekaj minut hoje od samostana, od koder vidiš pod seboj vso zgodovinsko pomembno dolino Gosposvetskega polja. Sredi skrbno obdelanih polj in travnikov, razprostrtih po vsej obsejni ravnini, bolj na redko posejani z vasi in zaselji, molji proti nebu majhna skupina visokih dreves čisto na samem; in veš, da markirajo najbolj znamenit spomenik iz davnih časov — vojvodski prestol. Nemi spomenik iz slavne zgodovine!

Za njim, nekoliko na levo je videti v rahli, običajni meglici oba vitka stolpa svetišča Gospe svete, drugi spomenik iz velikih dni, ki pa ni nem; kadar koli zapiha pravi veter, prinese na svojih krilih mogočni glas velikega zvona tja do obrobnihih gričev in čez, kdaj pa tudi ubrano donenje vseh bronastih klicarjev k Bogu in naši Gospe. Redko se je zgodilo, kadar pa se je in me je doseglo na hribu ob robu gozda, mi je duša vzdihnila v slutnji davnih dogodkov in me je obšla žalost sedanjosti, da sem sklenil roke in molil: Gospod, zakaj si zavrgel ljudstvo, ki te je nekoč tudi častilo?! Ne dopusti, da bi poginili pod nasiljem potujčevanja še zadnji ostanki tega naroda, ki v neenaki borbi brani svojo zemljo, svoj jezik in kulturo. Pravica je na njegovi strani, naj bo

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Director: Tone Mizerit
Redacción y Administración:
Ramón L. Falcón 4158
1407 Buenos Aires
Argentina
T. F. 69-9503
Uredniški odbor:
Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Corre Argentin Central (B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3324
	Registro Nacional de la Propiedad Intellectual N° 1.311.428

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1976 za Argentino \$ 1.400.— (140.000), pri pošiljanju po pošti \$ 1.450.— (145.000); ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 20 USA dol.; obmejne države Argentine 12 USA dol.; Avstralija 25 USA dol.; Evropa 23 USA dol., ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 15 USA dol.; Evropa 17 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, T. E. 33-7213.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires

Pta. baja, ofic. z

T. E. 35-8827

Poravnajte naročnino